

LEGE
pentru modificarea unor acte normative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art.I. – Codul penal al Republicii Moldova cu nr.985 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009 nr.72-74 art.195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Se abrogă alin.(1) al art.364 Cod Penal.

Alin.(2) al art.364 Cod Penal va avea următorul conținut:

„Neexecutarea intenționată a ordinului șefului dat în modul stabilit, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor de serviciu:

- a) săvârșită de două sau mai multe persoane;
 - b) soldată cu urmări grave
- se pedepsește cu închisoare de până la 5 ani”.

Se abrogă art.366 al Codului Penal.

Se abrogă alin.(1) art.368 al Codului Penal.

Alin.(2) al art.368 devine alineat unic cu următorul conținut: „Vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale sau a sănătății ori lovirea subalternului de către șef, precum și a șefului de către subaltern în timpul când aceștia îndeplinesc obligațiile legate de serviciul militar:

- a) săvârșite de două sau mai multe persoane;
 - b) săvârșite cu aplicarea armei;
 - c) soldate cu urmări grave;
 - d) săvârșite pe timp de război;
 - e) săvârșite în condiții de luptă
- se pedepesc cu închisoare de la 3 la 12 ani”.

La art.371 după sintagma „sau din instituția curativă,” se completează cu sintagma „ce depășește 3 zile”.

Alin.(1) al art.372 se abrogă.

Alin.(2) devine alineat unic cu următorul conținut:

„Eschivarea militarului sau a rezervistului de la îndeplinirea obligațiilor serviciului militar sau de la concentrare ori mobilizare prin automutilare sau prin simularea unei boli, prin falsificarea documentelor sau prin altă înșelăciune, săvârșită:

- a) pe timp de război;

b) în condiții de luptă
se pedepsește cu închisoare de până la 5 ani”.

Art.II. – Codul Contravențional cu nr.218 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.78-84, art.100).

Se completează Codul contravențional cu următoarele articole:

„art. 373¹ Neexecutarea intenționată a ordinului șefului militar
Neexecutarea intenționată a ordinului șefului militar dat în modul stabilit, se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 30 la 60 de ore”.

„Art.373² Insultarea militarului
Insulta adusă șefului de către subaltern, precum și subalternului de către șef, în timpul îndeplinirii obligațiilor legate de serviciul militar, se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 45 la 60 de ore”.

„Art.373³ Vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale sau a sănătății ori lovirea subalternului de către șef, precum și a șefului de către subaltern în timpul când aceștia îndeplinesc obligațiile legate de serviciul militar se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 50 la 60 de ore”.

„Art.373⁴ Eschivarea de la serviciul militar
Eschivarea militarului sau a rezervistului de la îndeplinirea obligațiilor serviciului militar sau de la concentrare ori mobilizare prin automutilare sau prin simularea unei boli, prin falsificarea documentelor sau prin altă înșelăciune, se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 50 la 60 de ore”.

La art.415 alin.(1) după sintagma „366-373” se completează cu sintagma „373¹ -373⁴”

Se completează art.415 cu un nou alin.(5) cu următorul conținut:

„Agentul constatator va constata contravențiile prevăzute la art. 373¹ -373⁴ Cod contravențional și va remite materialele procesului contravențional instanței de judecată pentru soluționare.”

Art.III Legea nr. 162 din 22-07-2005 (Monitorul Oficial Nr. 129-130 din 30.09.2005), **cu privire la statutul militarilor.**

La art.37 alin.(4) propoziția „și muncă neremunerată în folosul comunității” se exclude.

Art IV. Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative este elaborat de Procuratura Generală.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Printre valorile sociale fundamentale ocrotite de dreptul penal, un loc de seamă îl ocupă capacitatea de apărare a țării, garanție importantă pentru atributele fundamentale ale statului: unitatea, suveranitatea, independența și indivizibilitatea acestuia.

Capacitatea de apărare a țării este condiționată de existența Forțelor Armate, de ordinea și disciplina care trebuie să domine în cadrul acestora, de îndeplinirea întocmai a îndatoririlor ce revin tuturor cetățenilor în legătură cu apărarea patriei, și mai ales a militarilor din Forțele Armate.

Realitatea din ultima perioadă, ne-a determinat să revedem normele penale în domeniu și să reevaluăm atât gradul prejudiciabil al acestor infracțiuni, cât și pedepsele aplicabile.

Infracțiunile din domeniul militar au un caracter diferit și se manifestă independent una de alta și, deși, pare că au același obiect juridic, totuși diferă de la o categorie la alta. La fel și valorile sociale la care atentează au o dinamică și un randament diferit. Categoriile de infracțiuni sunt specifice de la o țară la alta, corespunzător și legislația fiecărui stat are reglementări tipice fiecărei categorii în parte. Nu toate categoriile de infracțiuni militare atentează la unele și aceleași valori sociale și nici gradul de pericol social nu este identic.

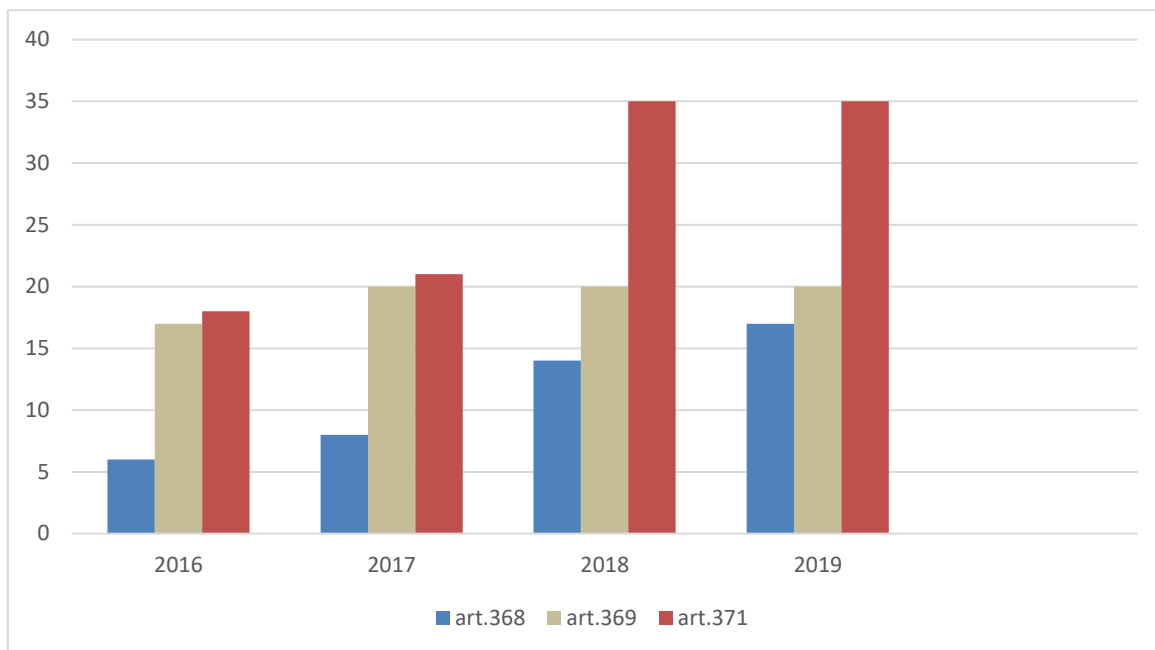
De către Procuratura Generală fost generalizată practica de aplicare a pedepselor în cazul săvârșirii infracțiunilor militare. Astfel, este de menționat că, în anul **2019** au fost pornite **85 cauze penale** din categoriile abordate, 74 fiind infracțiuni militare și 11 de drept comun. Întâietate o dețin infracțiunile comise de militarii Armatei Naționale – 60 cazuri și Trupele de Carabinieri cu 20 cazuri. Alte cinci infracțiuni au fost comise de colaboratorii atestați ai Autorității Naționale a Penitenciarelor.

Prevalează infracțiunile de dezertare (*art.371 din Codul penal*) – 35 cazuri, încălcările regulilor statutare cu privire la relațiile dintre militari (*art.369 din Codul penal*) – 20 cazuri și actele de violență săvârșite asupra militarului (*art.368 din Codul penal*) – 17 cazuri,

În anul **2020** procurorii au instrumentat **62 cauze penale**, dintre care 36 au fost expediate cu rechizitoriu în instanța de judecată, 3 au fost clasate, iar restul sunt în proces de instrumentare.

Din categoria infracțiunilor militare, continuă să predomine cele de încălcare a regulilor statutare cu privire la relațiile dintre militari și acte de violență săvârșite asupra militarului – 18 crime și de dezertare – 11 crime.

Informația privind rata infracțiunilor din această categorie se prezintă în tabelul nr.2.

Din cele menționate anterior se constată că, majoritatea infracțiunilor militare sunt de **dezertare**:

Astfel, în conformitate cu alin. (1) art. 371 CP RM, dezertarea se exprimă fie în părăsirea unității militare, centrului de instrucție sau locului de serviciu în scopul eschivării de la serviciul militar, de la concentrare sau mobilizare, fie în neprezentarea din același motiv la serviciu ori la concentrare sau mobilizare în cazurile permisiei din unitatea militară sau din centrul de instrucție, repartizării, transferării, întoarcerii din misiune, din concediu sau din instituția curativă, săvârșită de către un militar sau rezervist.

Art.248 din Codul penal (redacția anului 1963) indica că, prin dezertare se înțelege părăsirea unității militare, a centrului de instrucție sau a locului de serviciu în scopul sustragerii de la serviciul militar, de la pregătirea militară obligatorie sau de la concentrări, precum și neprezentarea cu același scop la serviciu sau la concentrări în cazurile: repartizare, transferare, întoarcere din deplasare, din concediu sau dintr-o instituție curativă, săvârșită de un militar, de o persoană care trece pregătirea militară obligatorie sau de rezervist.

Așa cum se poate vedea, fapta prejudiciabilă analizată cunoaște două modalități normative cu caracter alternativ: 1) acțiunea de părăsire a unității militare, a centrului de instrucție sau a locului de serviciu; 2) inacțiunea de neprezentare la serviciu ori la concentrare sau mobilizare în cazurile permisiei din unitatea militară sau din centrul de instrucție, repartizării, transferării, întoarcerii din misiune, din concediu sau din instituția curativă. În art. 371 CP RM nu este prevăzută expres condiția de ilegalitate a acțiunii sau inacțiunii sus-menționate. Se prezumă că această condiție reiese din prevederile art. 371 Cod Penal RM.

Astfel, de exemplu, neprezentarea la serviciu ori la concentrare sau mobilizare – în cazurile permisiei din unitatea militară sau din centrul de instrucție,

repartizării, transferării, întoarcerii din misiune, din concediu sau din instituția curativă – presupune omisiunea neautorizată a făptuitorului de a reveni, în împrejurările relevate, la serviciu ori la concentrare sau mobilizare.

Considerăm că, specificarea ilegalității acțiunii sau inacțiunii prejudiciabile nu ar fi inutilă în textul dispoziției de la alin. (1) art. 371 Cod Penal RM. În acest plan, ca model poate servi dispoziția de la alin. (1) art. 414 din Codul penal al României: „Absența nejustificată (sublinierea ne aparține – n.a.) de la unitate sau de la serviciu, care depășește 3 zile, a oricărui militar”. Preluarea unui astfel de model ar conferi o mai multă previzibilitate prevederilor art. 371 Cod RM.

În cazul absenței altui criteriu obligatoriu al infracțiunii militare, când fapta penală nu este îndreptată contra disciplinei militare și ordinii stabilite de satisfacere a serviciului militar, nu vom fi în prezența unei infracțiuni militare, chiar și dacă făptuitorul are calitatea de militar (De exemplu, în cazul când un militar se eschivează de la plata pensiei alimentare sau de la întreținerea copiilor, nu vom fi în prezența unei infracțiuni militare, ci în prezența unei infracțiuni de tip comun, prevăzută de art. 202 Cod penal).

Specificul infracțiunilor militare, deci, constă atât în specificul subiectului ei (militar), cât și în specificul obiectului ei de atentare (ordinea stabilită de satisfacere a serviciului militar și disciplina militară).

Doar reieșind din particularitățile subiectului și obiectului infracțiunilor militare, se poate stabili limita dintre infracțiunile militare și toate celelalte infracțiuni de tip comun, acestea fiind criteriile de delimitare a infracțiunilor militare de celelalte infracțiuni.

Noțiunea infracțiunii militare, după cum s-a demonstrat, cuprinde toate cele mai importante și esențiale trăsături ale infracțiunii în general.

Aceasta indică, că esența infracțiunilor militare constă în dirijarea lor contra disciplinei militare și ordinii de satisfacere a serviciului militar, cât și a capacității de luptă a Forțelor Armate.

Pentru a face mai efectivă aplicarea unor sancțiuni față de militarii care au săvârșit fapte prejudiciabile, este necesar de revizuit politica sancționatorie a legislatorului cu privire la pedepsele penale pentru unele infracțiuni militare care nu prezintă pericol sporit, incluzându-le în categoria contravențiilor.

Codul contravențional la art.37 alin.(7) indică că „munca neremunerată în folosul comunității nu poate fi aplicată militarilor prin contract și persoanelor care nu au atins vârsta de 16 ani”. Iar la alin.(9) legea prevede că, „militarii în termen și militarii cu termen redus sancționați cu muncă neremunerată în folosul comunității execută această sancțiune contravențională în unitatea militară”.

Legea cu privire la statutul militarilor la art.37 alin.(4) prevede că „pentru săvârșirea contravențiilor, militarii în termen răspund în conformitate cu Regulamentul disciplinei militare. Pentru săvârșirea contravențiilor în afara exercitării atribuțiilor de serviciu, militarii, cu excepția militarilor în termen, răspund contravențional conform dispozițiilor generale. Militarilor în termen nu le pot fi aplicate sancțiuni contravenționale sub formă de arest contravențional și muncă neremunerată în folosul comunității”.

Reieșind din cele enunțate anterior se stabilește neconcordanța dintre două acte normative, unde Codul contravențional stipulează că militarilor în termen li se aplică sancțiunea contravențională: munca neremunerată, iar Legea cu privire la statutul militarilor - interzice acest fapt.

Respectiv în proiect propunem excluderea sintagmei „și muncă neremunerată în folosul comunității” din art.37 alin.(4) al Legii cu privire la statutul militarilor, în vederea ajustării cadrului normativ în vigoare.

De asemenea, proiectul propune constatarea contravențiilor prevăzute la art. 373¹ -373⁴ Cod contravențional de către Ministerul Apărării și remiterea materialelor procesului contravențional instanței de judecată pentru soluționare.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul propune abrogarea alin.(1) al art.364 Cod Penal și sancționarea faptei în calitate de contravenție la art. 373¹ cu următorul conținut: „Neexecutarea intenționată a ordinului șefului militar dat în modul stabilit, se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 30 la 60 de ore”.

Alin.(2) al art.364 Cod Penal va avea următorul conținut:

„Neexecutarea intenționată a ordinului șefului dat în modul stabilit, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor de serviciu:

- a) săvârșită de două sau mai multe persoane;
 - b) soldată cu urmări grave
- se pedepsește cu închisoare de până la 5 ani”.

Se propune abrogarea art.366 al Codului Penal și includerea acestuia la categoria de contravenții cu următorul conținut: „Art.373² Insultarea militarului.

Insulta adusă șefului de către subaltern, precum și subalternului de către șef, în timpul îndeplinirii obligațiilor legate de serviciul militar, se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 45 la 60 de ore”.

Se abrogă alin.(1) art.368 al Codului Penal, cu includerea acestuia în Codul Contravențional cu următorul conținut: „Art.373³ Vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale sau a sănătății ori lovirea subalternului de către șef, precum și a șefului de către subaltern în timpul când aceștia îndeplinesc obligațiile legate de serviciul militar, se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 50 la 60 de ore”.

Se propune ca alin.(2) al art.368 să devină alineat unic cu următorul conținut:

„Vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale sau a sănătății ori lovirea subalternului de către șef, precum și a șefului de către subaltern în timpul când aceștia îndeplinesc obligațiile legate de serviciul militar:

- a) săvârșite de două sau mai multe persoane;
 - b) săvârșite cu aplicarea armei;
 - c) soldate cu urmări grave;
 - d) săvârșite pe timp de război;
 - e) săvârșite în condiții de luptă
- se pedepesc cu închisoare de la 3 la 12 ani”.

La art.371 după sintagma „sau din instituția curativă,” se completează cu sintagma „ce depășește 3 zile”.

<p>Alin.(1) al art.372 se abrogă, fiind sancționat în Codul Contravențional la „Art.373⁴ Eschivarea de la serviciul militar</p> <p>Eschivarea militarului sau a rezervistului de la îndeplinirea obligațiilor serviciului militar sau de la concentrare ori mobilizare prin automutilare sau prin simularea unei boli, prin falsificarea documentelor sau prin altă înșelăciune, se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 50 la 60 de ore”.</p> <p>Alin.(2) al art.371 Cod penal devine aliniat unic cu următorul conținut: „Eschivarea militarului sau a rezervistului de la îndeplinirea obligațiilor serviciului militar sau de la concentrare ori mobilizare prin automutilare sau prin simularea unei boli, prin falsificarea documentelor sau prin altă înșelăciune, săvârșită:</p> <p>a) pe timp de război; b) în condiții de luptă se pedepsește cu închisoare de până la 5 ani”.</p>
<p>4. Fundamentarea economică-financiară</p>
<p>Implementarea proiectului de lege nu implică careva resurse financiare din fonduri publice.</p>
<p>5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare</p>
<p>Proiectul de lege se va încorpora perfect în sistemul legislativ în vigoare, iar adoptarea acestuia va determina consolidarea cadrului normativ existent și nu necesită revizuirea altor acte legislative.</p>
<p>6. Avizarea și consultarea publică a proiectului</p>
<p>Potrivit art.32 alin.(1)-(3) și art.34 alin.(1) din Legea nr.100/2017 privind actele normative, proiectul de lege se remite spre avizare și expertiză instituțiilor de resort, și se supune consultărilor publice.</p>

Procuratura Generală